

ויואל משה

אמרות טהורות מבנש"ק רבי יואל משה פינטו שליט"א
בן אדמו"ר רבינו יאשיהו פינטו שליט"א ראב"ד מרוקו.

אוצר פנינים מזהירים, דברי התעוררו ומוסרים, לעורר הלבבות
ולתקן המעשים מפרדס התורה בלולים • מתוך גיליון 'ויואל משה'

פנינים מתוך מאמר

על ידי לימוד התורה מעלים את ניצוצות הקודש ומקרבים את הגאולה

(עמוד א)

ובדרך הזאת נוצר כח הרע בעולם.

א

יום חג השבועות הוא היום בו ניגלה הקב"ה אל בני ישראל על הר סיני ונתן להם את חמדתו בה ברא את העולם, התורה הקדושה. ונדע מדברי חז"ל במקומות רבים שהמלאכים הכירו בחשיבותה של התורה הקדושה, ושאין דבר החביב ממנה על הקב"ה, ולכן לא רצו שתיתן התורה לבני ישראל. ואף על פי כן קיבלו המלאכים את גזרתו של הקב"ה ליתן את התורה לישראל, וירדו עשרים ושתיים אלף מרכבות מלאכים עם הקב"ה למעמד נתינת התורה. וכתב קדוש ישראל הש"ך כי הקולות הגדולים שנשמעו בחלל העולם בעת נתינת התורה, כפי שמתארת התורה הקדושה "וַיְהִי קֶלֶת וַיְבָרְקִים" (וי' טז), היו קולות בכיית המלאכים שמיררו בבכי על לקיחת התורה מהם ונתינתה לבני ישראל.

ועל ידי זה ילמד האדם את חשיבותה של התורה הקדושה, ויבין כמה עליו להצטער על כל דקה שאינו עוסק בה. וכן יתן אל ליבו להתפלל לה שיפתח את

ליבו בלימוד התורה כפי שכתב המהר"ו (הקדמה לעץ חיים ה) כי דבר תורה שאין האדם זוכה להבינו, עליו לבכות עליו. (עמוד א)

ג

עוד ירדו מניצוצות הקודש אל הקליפות בחטא אדם הראשון, כאשר המדה את פי ה' ואכל מעץ הדעת. כי באדם הראשון היו נכללים כל נשמות בני ישראל, והיה בו אור רב וקדושה עצומה, ובחטא שחטא לאכול מעץ הדעת נגד ציווי ה' הוריד לשאול ניצוצות רבים ונתן כח נוסף בסטרא אחרא.

ד

בכל חטא ועבירה שהאדם עושה הוא מוריד ניצוצות קודש נוספים אל הטומאה, ומרחיק את הגאולה, שלא יגאלו ישראל עד ששייבו את כל ניצוצות הקודש השבויים בידי הסטרא

אחרא, וכאשר האדם חוטא הרי הוא מוסיף כח לסטרא אחרא, וכביכול מתיש את כוחו של הקב"ה. וכך אמרו במדרש רבה (איכא א לג) "בזמן שישראל עושים רצונו של הקב"ה הם מוסיפים כח בגבורה של מעלה ובזמן שאין עושין רצונו של הקב"ה כביכול מתישין כח גדול של מעלה" וכך אמרו גם בזוהר הקדוש (ה"ב לב:), ופירשו בזה את הפסוק "תנו עז לאלהים" (תהילים סח לה) כי עוז פירושו הוא כח, ועל ידי מצות ומעשים טובים שבני ישראל עושים הם כביכול מוסיפים כח להקב"ה. (עמוד ב)

ב

המטרה לשמה ברא הקב"ה את העולם היא שתהיה בפני האדם האפשרות לבחור בין הטוב לבין הרע-בין עבודת ה' לבין לילך אחר שרירות ליבו. והאופן בו יצר הקב"ה את בחינת הרע הרוחני בעולם, כדוגמת את היצר הרע ושאר כוחות הרעים, הוא שבריות העולם נעשתה על ידי עשרה ספירות, שהם עשרה כלים שדרכם השפיע הקב"ה מאורו לברוא את העולם, וכן כל היות העולם בכל עת ובכל שעה היא מאורו של הקב"ה הנשפע דרך אותם כלים. ובתחילה ברא הקב"ה עשרה כלים באופן מצומצם שלא יוכלו להכיל בתוכם את אורו הגדול והקדוש. וכן באמת אחר שהשפיע ה' מאורו הקדוש לצורך בריאת העולם אל אותם כלים, הכלים נשברו וחלק מן האור שהיה בהם נפל מטה אל הקליפות,

ה

ישנן שני דרכים להעלות את ניצוצות הקודש שנפלו בשבי הס"מ, בין אותם שנפלו בבריאת העולם, ובין אותם שנפלו מחמת חטאיו של האדם. דרך אחת היא על ידי עשיית מצות, והדרך השנייה היא על ידי לימוד תורה. וגדול כוח לימוד התורה להוצאת ניצוצות הקודש יותר מאשר כוח עשיית המצות. ואת הטעם

לזה ביאר מרן החיד"א בספרו "אהבת דוד" (הרוש"ד לשבת זכור), כי הנה אדם הראשון קודם שחטא היה כל גופו טהור וקדוש, שהרי היה יציר כפיו של הקב"ה. אולם אחר שחטא ואכל מעץ הדעת נטמאו כל אבריו מחמת הנאה שנהנו מדבר האסור. וכן כל יוצאי חלציו של אדם הראשון כל חלקי גופם אסורים בטומאה, ויוצא מכלל זה הוא כח השמעת הקול, שלא מצינו שחטא אדם הראשון בחטא עץ הדעת בהשמעת קול. ולכן כיון שקולו של האדם אינו טמא, אלא טהור הוא, על ידי שעוסק בתורה ומשמיע בקולו את התורה בה עוסק, יכול האדם על ידי זה להוציא את ניצוצות הקודש ולטהר את עצמו מכל חטאותיו.

ועוד כתב מרן החיד"א כי מזה ילמד כל אדם מוסר כמה עליו להיזהר מלטמא את פיו בדיבור אסור, כגון לשון הרע, ורכילות, ודיבורים גסים. כי בזה הוא מטמא דבר שטהור אצלו ואינו אסור בכבלי הטומאה, ואינו דומה המטמא דבר טמא, למטמא דבר שהוא טהור. (עמוד ב)

1
רבים תמהו מדוע הקב"ה נתן את התורה לבני ישראל במדבר, ולא במקום ישוב המקושט בפאר והדר כיאה למעמד ירידת מלכו של עולם אל העולם הזה. ותשובות רבות נכתבו בזה, ונראה עוד להשיב כי הנה כל המצוות שאנו מקיימים והתורה שאנו לומדים, הם כדי להעלות את ניצוצות הקודש אל מקורן הקדוש. והמוציא את ניצוצות הקודש על ידי עשיית מצוות, עליו לילך אל מקום בו נמצאים הניצוצות ועל ידי קיום מצוה באותו מקום יעלו הניצוצות. אולם בהוצאת ניצוצות על ידי לימוד התורה אין אדם צריך לילך אל מקום בו שבוים הניצוצות, אלא הוא יכול ללמוד תורה במקום קבוע וכל הניצוצות הקשורים אל נשמתו יעלו מכל מקום בעולם בו הם נידחים. ועל פי זה יובן היטב מדוע ניתנה התורה במדבר, כי אם ברא הקב"ה את המדבר בטבע שאין בני האדם דרים בו, הרי זה סימן שאין בו ניצוצות, וניתנת התורה בו מסמנת שאין צריך ללמוד תורה במקום בו נפלו הניצוצות. (עמודים א ו ב)

פנינים מתוך מאמר

קודם שאמרו ישראל "נעשה ונשמע" קרא משה באוזניהם את ספר התורה ולימדם שני יסודות גדולים בעבודת ה' שנרמזו גם בפרשת במדבר

א
ביום חג השבועות חובה על כל אדם לקבל על עצמו את התורה, שהתורה ניתנת מחדש בכל שנה ביום חג השבועות לכל דורש. והדרך בה יכול האדם לקבל את התורה היא שיקבל על עצמו להרבות בלימוד תורה במשך השנה, אולם בלב כל אחד שוכן היצר הרע המריע לאדם ומטמיע במחשבתו מחשבות של הרס, כי אין הוא בעל כישורים כל כך גדולים שיעלה בידו להתעלות בלימוד התורה, וקל וחומר שלא יצליח לחדש חידושי תורה, ולהוריד תורה חדשה לעולם.

אולם על האדם לחתום את פי השטן הזה על ידי ידיעת מה שניגלה לנו מתורת הארז"ל (שער הכוונות הקדמה ז), כי במחצב נשמות ישראל יש שש מאות אלף נשמות ולא יותר, וכנגדם יש שש מאות אלף פירושים וביאורים לכל עניין המופיע בתורה. וכל ביאור מאותם שש מאות אלף ביאורים, שייך לנשמה אחת משש מאות אלף שורשי נשמות ישראל. ובחסד לאברהם (מעין ב נהר כא) הרחיב עוד בביאור עניין זה וכתב, כי ביאור ופירוש השייך לנשמה מסויימת, אין נשמה אחרת יכולה לגלותה בעולם, שהקב"ה גילה את אותו אופן בביאור בתורה לנשמה זו בלבד.

ויותר מכך כתב שאפילו אם בגן עדן נשאלה שאלה בלימוד התורה, והתשובה והביאור לאותה השאלה נמצא בשורש נשמה של יהודי שעדיין לא אמר את אותו הביאור, אין הקב"ה מגלה לפמליתו את החידוש, אלא שולחם לאותה הנשמה שהיא תאמר להם אותו.

ולכן חובה על כל אחד מישראל לעסוק ככל שהוא יכול בלימוד התורה, ואם הוא נמנע מזה והולך אחר מחשבות האיש והקטנות שייצרו נותן בו, אז הוא מונע טובה מישראל. כי הפירושים השייכים לשורש נשמתו יהיו נעלמים מכל עם ישראל, לומדי התורה, שהרי אין איש זולתו יכול לגלותם לעולם. (עמוד ד)

א
הכלי היעיל ביותר העומד לרשותו של היצר הרע, שעל ידי השימוש בו הוא מחליש את האדם בעבודת הבורא, הוא שמכניס היצר הרע מחשבות בלב האדם כי הוא אדם פשוט ומעשיו אינם משנים דבר, ובין אם יפעל טוב ובין אם יפעל רע המציאות בעולם לא תשתנה, כי מצב העולם תלוי במעשי הצדיקים ולא במעשי פשוטי העם. ודבר זה הוא שקר ועיוות המציאות שיוצר היצר הרע כדי להחשיך את הארת מחשבתו של היהודי. כי באמת כל העולם כולו תלוי בכל מעשה שעושה היהודי אפילו הפשוט ביותר, ומעשה טוב אחד שיעשה האדם יכול להכריע את העולם כולו לכף זכות, ומעשה אחד רע שיעשה עלול להביא על העולם גורות קשות ואכזריות. והרה"ק רבי יצחק איזיקי מקמרגא זיע"א בספרו "היכל ברכה" (פרשת שמני) כתב, כי יהודי שאינו מאמין שכל מעשה ודיבור שלו מרעיש את כל העליונים הרי הוא בגדר מין ואפיקורס. ומין ואפיקורס על פי הגדרת חז"ל הם הכופרים בכל התורה כולה. (עמוד ט)

ב
הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בספרו "צדקת הצדיק" (אות קגד) כתב בזו הלשון, "כשם שצריך האדם להאמין בה' יתברך, כך צריך להאמין בעצמו". והסביר שם את כוונת דבריו, כי כשם שמוטלת על האדם חובה לידע ולהכיר במציאותו של הקב"ה ובממשלתו שהיא בכל, כך על האדם להאמין כי הקב"ה יושב וצופה כל היום במעשיו ומשתעשע בו, שכאשר האדם עושה מעשה טוב הוא משמח בזה את הקב"ה, וכשעושה מעשה רע חלילה הרי הוא מעציב את הקב"ה. ופירש בזה את הפסוק "וַיֵּאמְנוּ בַיהוָה, וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוֹ" (שמות יד לא), כי במשה רבינו נכללו כל נשמות ישראל, וכשם שהאמינו בני ישראל בה' יתברך כך האמינו בחלקם הנמצא במשה. (עמוד ט)